

A közzététel időpontja: 2021. július 16.
Az alkalmazás kezdő dátuma: 2022. január 1.

KATOLIKUS HITTAN

RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

A) KOMPETENCIÁK

A emelt szintű vizsga kompetenciáiba beletartoznak a középszintű vizsga kompetenciái. Az emelt szinten szükséges többlet kompetenciák *dőlt betűvel* kerültek kiemelésre.

I. Biblia - Ószövetség

Szövegértelmezés: Ószövetségi szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének értelmezése, kifejtése.

Esetelemzés: A bibliai szövegek mondanivalójának aktualizálása a ma keresztényének életére.

Véleményének indoklása, állásfoglalásának megalapozása.

II. Biblia – Újszövetség

Szövegértelmezés: Újszövetségi szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének értelmezése, kifejtése

Esetelemzés: Az újszövetségi szövegek mondanivalójának aktualizálása a ma keresztényének életére.

Véleményének indoklása, állásfoglalásának megalapozása.

III. Egyháztörténelem

Szövegértelmezés: Egyháztörténeti forrás és egyházi dokumentumok elemzése, értelmezése.

Esetelemzés: Az egyháztörténeti események értelmezése és összevetése a mai kor problémáival. Az egyház mai helyzetének elemzése.

Emelt szinten: Az egyház megoldási kísérletei a szociális problémákra.

IV. Dogmatika

A keresztény életgyakorlat örömei, nehézségei.

Emelt szinten: A tudomány és a vallás kapcsolata.

Állásfoglalás, a vélemény indoklása.

V. Erkölcstan

Esetelemzés: Erkölcsei kérdések, mai erkölcsi problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indoklása.

VI. Alapvető hittan

Esetelemzés: A vallásos élet értékének, az egyházhűségnek bemutatása, értelmezése.

A missziós tevékenység fontossága. Mások megértésének, tiszteletének, elfogadásának alapja a krisztusi szeretet. Állásfoglalás, a vélemény indoklása.

Emelt szinten: Különbségtétel ökumené és szinkretizmus között.

B) TÉMAKÖRÖK

Az emelt szintű vizsga tartalmi követelményeibe beletartoznak a középszintű vizsga tartalmi követelményei.

Témakörök	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
I. BIBLIA – ÓSZÖVETSÉG		
1. Az Ószövetségi üdvtörténet a kezdetektől a próféták aranykoráig	Östörténet: a teremtés, Isten elgondolása a teremtett világról és az emberről; a bűnbeesés, a bűn következményei; az ősatyák istenélménye, meghívása, a nekik adott ígéret, a velük kötött szövetség.	
	Mózes és a mózesi szövetség.	
	A Dávidnak tett messiási ígéret.	
2. Ószövetségi üdvtörténet a próféták aranykorától a hellenista korig	Illés, Amosz és Ozeás próféta.	
	Izajás, a második Izajás, a harmadik Izajás.	
	Jeremiás próféta.	
	Ezékiel próféta.	
	Dániel próféta.	

Témakörök	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
Alapvető ószövetségi bevezetéstudományi ismeretek	Az ószövetségi üdvtörténet fogalma, az ószövetségi kánon, irodalmi műfajok az Ószövetségben, az Ószövetség szövegtanúi és fordításai, a prófétafogalom és a prófétai irodalom jellemzése, a bölcsességi és a lírai irodalom, a zsoltárok fogalma és műfaja.	A mózesi könyvek keletkezéstörténete. A Tóra. Az épületes irodalom fogalma (Jónás, Tóbiás, Eszter, Judit könyve. A Makkabeus-könyvek történelemszemlélete.
II. BIBLIA – ÚJSZÖVETSÉG		
3. Krisztus misztériuma az evangéliumok alapján	A gyermekérettörténetek értelmezése, Jézus tanítása, Jézus tettei (csodák), Jézus halála és feltámadása, a Szentlélek eljövetele.	
4. Az apostolok kora az Újszövetség fényében	Az ősegyház élete, a misszió, az első apostoli zsinat.	
	Péter apostol tanítása az Ap.Csel. és a Péter-levelek alapján. Pál apostol megtérése és missziós útjai.	Pál apostol tanítása.
	János és Jakab apostol tanítása a leveleikben.	
Alapvető újszövetségi bevezetéstudományi ismeretek	Az Újszövetségi üdvtörténet fogalma, az újszövetségi kánon, irodalmi műfajok az újszövetségi Szentírásban, újszövetségi szövegtanúk és fordítások. Az evangéliumok keletkezéstörténete.	
	Az Ap.Csel. keletkezéstörténete és műfajai.	Pál apostol Rómaiakhoz és Korintusiakhoz írt leveleinek keletkezéstörténete.
	Péter apostol leveleinek keletkezéstörténete.	Péter apostol leveleinek keletkezéstörténete.
	Jakab és János apostol leveleinek keletkezéstörténete.	Jakab és János apostol leveleinek keletkezéstörténete.

Témakörök	Vizsgaszintek		
	Középszint	Emelt szint	
		Az Apokalipszis keletkezéstörténete és műfaji kérdései.	
III. EGYHÁZTÖRTÉNELEM			
5. Az egyház ókora és középkora	Az egyház történelmének kezdete, a keresztényüldözés kora.		
	Egyetemes zsinatok az ókorban.		
	A szerzetesség kialakulása a remetéktől Asszisi Szent Ferencig.		
	A keleti (ortodox) egyház története.		Az egyházszakadás, keresztes hadjáratok, inkvizíció. A keleti (ortodox) egyház sajátosságainak bemutatása.
	Szent István és az Árpád-házi szentek Jézus evangéliumának szolgálatában.		
	Az egyház történelme mint üdvtörténet.		
	Az egyházi állam fogalma.		
	Egy egyházatya és/vagy az egyházmegye védőszentje életének és művének bemutatása.		
	Két ó- vagy középkori pápa bemutatása.		
	A skolasztika és a misztika fogalma.		
6. Az egyház újkora és legújabb kora	A reformáció értékeiben és negatívumaiban rejlő isteni üzenet: forradalom helyett belső megújulás.		
	A Trentói Zsinat a megújulás szolgálatában.		
	Jézus örömhírének hiteles hordozói (néhány kiemelkedő jelentőségi szent életútjának és művének bemutatása).		
	Az egyház története a felvilágosodás korától az I. Vatikáni Zsinatig.		

Témakörök	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
	A keleti (görög katolikus) rítus jellemzői.	
		A 19. vagy a 20. század egy jelentős szentjének bemutatása.
		Az újköri missziók jelentősége az egyház életében.
		A szociális enciklikák jelentősége.
	Korunk kihívásai és a II. Vatikáni Zsinat.	
	A 20. század egy nagy pápájának bemutatása	
	Az ökumenizmus törekvései a 20. században az ökumenizmusról szóló zsinati nyilatkozat alapján.	
IV. DOGMATIKA		
7. Ünnepeink liturgiája és dogmatikája (Krisztus megváltó tevékenysége, Mariológia) (A görög szertartású vizsgázók saját liturgikus hagyományuk alapján mutatják be a dogmatikai tanítást.)	A teremtés, a bűnbeesés és az ígélet dogmatikája - az Advent liturgiája.	
	A megtestesülés dogmatikája (Karácsony).	
	A megváltás és a halálon túli lét dogmatikája (Húsvéti ünnepkör).	
	A Szentlélekről szóló dogmatikai tanítás (Pünkösöd).	
	Az üdvtörténet, a misztérium, a liturgia és a misztériumokat értelmező dogmatika fogalma.	
	A Mária-dogmák krisztológiai mondanivalója.	
	A Lélek ajándékai - a karizmák.	
8. Az Eukarisztia és a szentségek (A görög szertartású vizsgázók saját liturgikus		A Szentháromság ünnepe - a Szentháromság dogmatikája.

Témakörök	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
hagyományuk alapján mutatják be a dogmatikai tanítást.)	A szentmise liturgiája mint az üdvtörténet valamennyi misztériumának emlékezete és megjelenítője.	
	A szentség fogalma. A kegyelem fogalma.	
	A keresztség és a bérálás szentségének liturgiája és dogmatikája.	
	A kiengesztelődés és a betegek kenetének liturgiája és dogmatikája.	
	A házasság és a papi rend szentségének liturgiája és dogmatikája.	
	A legfontosabb liturgikus jelképek.	
	A szentek tiszteletének dogmatikája.	
	A szentelmények liturgiája és dogmatikája.	
	Az imádság dogmatikája.	
	A szentmisén kívüli igeliturgia dogmatikája.	
		A teremtés és az evolúció összeegyeztethetőségének kérdése.
V. ERKÖLCSTAN		
9. Az ember erkölcsi lény	Az ószövetségi ember üdvtapasztalata saját erkölcsi mivoltáról.	
	Jézus tanítása az ember erkölcsi mivoltáról és feladatáról.	
	Az ember erkölcsi mivolta az egyház tanításában.	
	A törvény az ószövetségi üdvtörténetben.	
	A Jézusban beteljesedett ószövetségi törvény.	
	Az üdvtörténeti erkölcsstan fogalma.	
	A törvény fogalma és fajtái az erkölcssteológiában.	

Témakörök	Vizsgaszintek		
	Középszint	Emelt szint	
	A teológiai erények.		
		Az egyházi törvénykönyv mint az erkölcsös élet útmutatója.	
10. Az erkölcsi halál és az erkölcsi feltámadás	A bűn és következménye az ó- és újszövetségi Szentírás alapján.		
	A bűn következménye az egyház teológiai tanításában.		
	Az erkölcsi feltámadás reménye az Ószövetségben, ténye és alapja az Újszövetségben.		
	Az erkölcsi feltámadás az egyház tanításában és gyakorlatában.		
			Úton a belső ember feltámadása felé az Ószövetség tapasztalata, az Újszövetség és az egyház tanítása alapján.
	A születéssel kapcsolatos erkölcsi problémák.		
	A szexualitással kapcsolatos erkölcsi problémák.		
	A házassággal kapcsolatos erkölcsi problémák.		
	A halállal kapcsolatos erkölcsi problémák.		
			A társadalmi léttel kapcsolatos erkölcsi problémák.
VI. ALAPVETŐ HIT TAN			
11. A vallás és a Krisztus-esemény bizonyossága	A vallás fogalma és lehetősége a katolikus egyház önértelmezésében.		
	A kereszténység előtti keleti vallások: hinduizmus, buddhizmus.	A kereszténység előtti keleti vallások: konfucianizmus, taoizmus, sintoizmus.	
	A kinyilatkoztatásból merítő vallások: zsidó vallás, iszlám.		
	Jézus történetisége pogány és zsidó források alapján.	A Krisztus-esemény történetileg igazolható oldala az újszövetségi könyvek alapján.	
	Jézus feltámadásának igazolhatósága.		

Témakörök	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
	A vallásfilozófia fogalma.	
	Az üdvtörténet apológiájának fogalma.	
	Isten létének bölcseleti bizonyítása.	
	A vallásszabadságról szóló zsinati nyilatkozat ismertetése.	
	A nem keresztény vallásokról szóló zsinati nyilatkozat ismertetése.	
	Mai vallási áramlatok.	Alternatív vallási mozgalmak, ezek kialakulásának lehetséges okai.
12. Az egyház és a kinyilatkoztatás	Az egyház jézusi eredetének ténye és szükséges volta az újszövetségi iratok alapján.	
	Az egyház négy ismertetőjegye (egy, szent, katolikus és apostoli) és szükséges volta.	
	Az egyház fogalma a katolikus egyház önértelmezése alapján.	
	Az egyház ószövetségi gyökerei.	Az ószövetségi kinyilatkoztatás ténye.
	Az egyház és a pápa tévedhetetlenségének fogalma.	
	A kinyilatkoztatás és a sugalmazás fogalma.	Jézus mint a hitet eredményező és feltételező kinyilatkoztatás.
	A hit és a cselekvés összefüggése.	
	A hit mint ésszerű engedelmisség.	

C) VIZSGALEÍRÁS

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	70 pont	80 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgaszervező intézmény biztosítja	Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, valamint a tétel kifejtéséhez szükséges szövegrészlet(ek).	Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), valamint a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai.	Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, valamint a tétel kifejtéséhez szükséges szövegrészlet(ek).

Közzé kell tenni

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	NINCS	tételtípek
Határidő	NINCS	NINCS	május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal
Felelős	A vizsgaanyagok elkészítéséért felelős intézmény		

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Szóbeli vizsga		
15 perc		
Tételkifejtés		
A) feladat tartalma	A) feladat előadásmódja	B) feladat
30 pont	10 pont	10 pont
50 pont		

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A tételsor 24 tételből áll. Minden tétel egy A és egy B feladatot tartalmaz.

A tételsor legalább 30%-át (24 tétel esetén 7 tételt) évről évre módosítani kell.

A felkészülés során a Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, valamint a tétel kifejtéséhez szükséges szövegrészlet(ek) használható(k).

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgán egy A) és egy B) feladatot fejt ki a vizsgázó.

A tételsor összeállításához a részletes követelményekben megjelölt témákat kell figyelembe venni. Mindegyik A) feladat alapja szövegmagyarázat (bibliai, liturgikus, zsinati vagy egyházi dokumentum, szentek írásai stb.). A bibliai helyet, illetőleg az elemzendő szöveget a szóbeli feleletre való felkészülés során a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint legyen mód a sikeres felkészülésre, illetve a kifejtésre a szóbeli feleletre adható időkeretben.

A *Témakörök* című fejezet mind a hat hittani disciplinát (Ószövetség, Újszövetség, Egyháztörténelem, Dogmatika, Erkölcsstan, Alapvető hittan) tartalmazza oly módon, hogy valamennyit 2-2 témakörre osztja. Így összesen 12 témakör van. Minden témakörből 2 A) és 2 B) feladatot kell megfogalmazni.

Az A) feladatok egy-egy témakör átfogó anyagából jelöljenek ki 2 feladatot, amelyek alapján a vizsgázó bemutathatja alapvető hittani ismereteit, rendszerezési képességét, szövegelemzési készségét és hittani tudása alkalmazásának képességét. A B) feladatok a 12 témakörhöz szorosan kapcsolódó fogalmakat, rövidebb témákat tartalmazzanak.

Az A) feladatokhoz csak más teológiai disciplina területéről való B) feladatot lehet kapcsolni.

Mivel a hittudományban nagyon szoros a különböző disciplinák közötti kapcsolat (hiszen pl. a bibliikum megalapozza a dogmatikát és a morálist), a tételsor összeállításakor különös figyelmet kell arra fordítani, hogy ugyanazon témák ne forduljanak elő több különböző tételben.

Például nem megfelelő, ha a tételsorban szerepel az Újszövetségben: Jézus halála és feltámadása, a Dogmatikában: a húsvét liturgiája és dogmatikája, vagy az Alapvető hittanban: Jézus feltámadásának igazolhatósága.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény legmagasabb pontértéke 50 pont. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

A) feladat (40 pont)		B) feladat (10 pont)	
TARTALMI MINŐSÉG	30 pont	TARTALMI MINŐSÉG	10 pont
tárgyi tudás	8 pont	tárgyi tudás	5 pont
szövegértelmezés	8 pont	teológiai fogalmak pontos használata	5 pont
teológiai fogalmak pontos használata	7 pont		
értelmezés, aktualizálás	7 pont		
ELŐADÁSMÓD	10 pont		
világos, logikus szerkesztés	5 pont		
megfelelő szóhasználat	5 pont		

Teljesítményszintek az A) feladat esetén

Teljesítményszint	Leírás
TARTALMI MINŐSÉG (elérhető legfeljebb 30 pont)	
24-30 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a feladat témáját, összefüggéseit, fő kérdéseit. Önállóan, segítő kérdés nélkül fejt ki mondanivalóját. – A szöveg megfelelő kulcsszavait emeli ki és értelmezi. A szöveg értelmezését a téma összefüggésében el tudja helyezni. – A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja. – Megfogalmazza a téma kívánta értékelő véleményét. Ismereteit megfelelően alkalmazza, aktualizálja. – A felelet minden lényeges elemében meggyőző.
12-23 pont	<ul style="list-style-type: none"> – Tárgyi tudása megfelelő. A feladat kifejtése lényegében önálló, főbb megállapításai általában helytállóak. A feladat kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. – A szöveg néhány kulcsszavát emeli ki, de azokat megfelelően értelmezi. – A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól

	<p>használja.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Megfogalmazza a téma kívánta értékelő véleményét, de feleletében felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció is előfordulhat.
0-11 pont	<ul style="list-style-type: none"> – Tárgyi tudása nem kielégítő, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak, kulcsszavak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár jelentős segítsége.
ELŐADÁSMÓD (elérhető legfeljebb 10 pont)	
8-10 pont	<ul style="list-style-type: none"> – Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Előadásmódja lényegre törő, kerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókinccse gazdag
4-7 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A feladat kifejtése, a mondanó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókinccse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.
0-3 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, előadásmódja bizonytalan. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókinccs).

Teljesítményszintek a B) feladat esetén

Teljesítményszint	Leírás
TARTALMI MINŐSÉG (elérhető legfeljebb 10 pont)	
8-10pont	<ul style="list-style-type: none"> – A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a feladat témáját, összefüggéseit, fő kérdéseit. Önállóan, segítő kérdés nélkül fejt ki mondanivalóját. – A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja. – Ismereteit megfelelően alkalmazza. – A felelet minden lényeges elemében meggyőző.
4-7 pont	<ul style="list-style-type: none"> – Tárgyi tudása megfelelő. A feladat kifejtése lényegében önálló, főbb megállapításai általában helytállóak. A feladat kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. – A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól használja. – Felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció fordulhat elő feleletében.
0-3 pont	<ul style="list-style-type: none"> – Tárgyi tudása nem kielégítő, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár jelentős segítsége.

A teljesítményszinteknél adott ponthatárokon belül az értékelő dönt az elért pontszámról.

A vizsgateljesítmény összpontszámának kialakítása:

Az összpontszám az A) és a B) feladatokból elért teljesítmény pontszámainak összege, így a középszintű szóbeli vizsgán legfeljebb 50 pont szerezhető.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint			
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga		
180 perc	20 perc		
Feladatlap	A) feladat tartalma:	A) feladat előadásmódja	B) feladat
70 pont	50 pont	10 pont	20 pont
	80 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli feladatlap kidolgozásához a vizsgázó használhatja a Bibliát (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása) és a II. Vatikáni Zsinat dokumentumait.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázó két megadott téma közül választhat. Értekező dolgozat műfajában mutatja be a vizsgázó komplex hittani tudását, összetettebb teológiai kérdések világos megfogalmazási képességét, korszerű bibliai és szövegelemzési ismereteit, önálló vélemény- és ítéletalkotási képességét.

A szövegalkotási feladat két témáját a részletes vizsgakövetelmények témakörei alapján fogalmazzák meg. A két írásbeli témát két különböző hittani disciplina területéről választják.

A vizsgadolgozat terjedelme legfeljebb 1300 szó.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli értékelése a Javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az értékelők a vizsgadolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontszámokat, valamint az írásbeli összpontszámát.

Ha a vizsgázó mindkét témát kidolgozta, és választását nem jelölte meg egyértelműen, akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül sorrendben az első megoldást kell értékelnie.

A megoldás minőségének általános kritériumai és az elérhető pontszámok:

A TARTALMI KIFEJTÉS MINŐSÉGE		elérhető pontszám		
– a téma és a kifejtés relevanciája	15 pont	50 pont	70 pont	
– tárgyi tudás	15 pont			
– hittani fogalmak pontos használata	10 pont			
– értelmezés, aktualizálás	10 pont			
A SZÖVEG MEGSZERKESZTETTSÉGE ÉS NYELVI MINŐSÉGE		20 pont		
– világos, logikus szerkesztés	10 pont			
– megfelelő szóhasználat	10 pont			

Teljesítményszintek

Teljesítményszint	Leírás
TARTALMI MINŐSÉG (elérhető legfeljebb 50 pont)	
30–50 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A vizsgadolgozat a választott témáról szól, a vizsgázó megfelelő tájékozottsággal, gondolati érettséggel, tartalmasan fejti ki a címben megjelölt hittani témát. – A téma megközelítése világos, átgondolt, az értelmezés, a kifejtés alapos tárgyi tudásra és a tudás meggyőző alkalmazására utal (pl. a tárgyi elemek, a fogalmak, az utalások helytállóak). A lényegi állítások kifejtettek, a példák, a hivatkozások relevánsak, a gondolatvezetés és az érvelés meggyőző (pl. az állításokat támogató érvek közül egy sem alapul fogalmi, logikai tévedésen). – Az írásmű tartalmaz személyes reflexiókat, állásfoglalást.
12–29 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A vizsgadolgozat lényegében igazodik a megjelölt hittani témához. – Van olyan bekezdés, mely nem a témához tartozó gondolatot fejti ki. A kifejtés tárgyi elemei (pl. fogalmak, utalások, példák) zömükben helytállóak. A vizsgadolgozat mégsem tükrözi írója kellő mélységű és részletességű tudását az adott témáról, ezért nem elég meggyőző. Esetleg előfordul egy-két fogalmi, tárgyi félreértés. Az érvek nem mindig támasztják alá kellő mértékben az állításokat, azok nem elég világosak és megalapozottak.
0–11 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A címben megjelölt hittani témával kapcsolatos logikus kifejtés helyét gyakran az általánosságok, esetenként fogalmi, tárgyi tévedések foglalják el. A vizsgázó állításainak magyarázata és kifejtése helyett ismétlésekbe bonyolódik. – Logikai érvelése gyenge vagy hibás; kevés a releváns példa, utalás. Elfogadható önálló véleményt a vizsgadolgozat nem tartalmaz, így nem meggyőző.
A SZÖVEG MEGSZERKESZTETTSÉGE ÉS NYELVI MINŐSÉGE (elérhető legfeljebb 20 pont)	

12–20 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A vizsgadolgozat egészének felépítése megfelel a feladatban megjelölt témának, az írásmű műfaji követelményeinek és a témáról közölt gondolatoknak. – A vizsgadolgozatban – a tartalmi kifejtés logikájával összhangban – a bevezetés, a tárgyalás és befejezés szerkezetileg jól elkülöníthető egymástól. A fő szerkezeti részek arányosak. – A vizsgadolgozat felépítése világos, logikusan előrehaladó, az állítások és a gondolategységek világosan kapcsolódnak egymáshoz. A nagyobb gondolatmenetek kisebb egységekre, bekezdésekre tagolódnak. – A vizsgadolgozat megtartja az előírt terjedelmet. – Stílusa gördülékeny, szóhasználata szabatos, pontos.
5–11 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A vizsgadolgozat minden fontos szerkezeti elemet tartalmaz, de azok aránya, egyensúlya nem mindig megfelelő (túl hosszú bevezetés, túl rövid befejezés stb.). – A vizsgadolgozat felépítése olykor következtelen, a gondolatmenetet helyenként indokolatlan váltások, kitérők jellemzik, nem mindig elég világos a részek közötti összefüggés. Nem fektet elég hangsúlyt arra, hogy a fontos dolgokat kiemelje, a kevésbé lényegesektől elválassza. – A szóhasználat általában pontos, szabatos, de olykor a köznyelvi normától eltérő. Mondatszerkesztése helyenként nem eléggé változatos. Nyelvi-nyelvtani hibák (pl. egyeztetés) is előfordulhatnak a vizsgadolgozatban.
0–4 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A vizsgadolgozatban nem ismerhető fel teljes bizonyossággal a három fő szerkezeti egység. A gondolatmenet lényegében zavaros, csapongó, sok az ismétlés. A főbb gondolatok nem különülnek el világosan egymástól. Alapvető szövegösszefüggési hiányosságok mutatkoznak, (pl. logikai hézag, felesleges ismétlés, alanyváltás, túlbonyolított mondatok). – A vizsgadolgozat terjedelme kirívóan rövid. – Szókincse szegényes, mondatszerkesztése igénytelen. Gyakran fordul elő nyelvi-nyelvtani hiba.

Szóbeli vizsga

A felkészülés során a Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, valamint a tétel kifejtéséhez szükséges szövegrészlet(ek) (forrás) használhatók.

A szóbeli tételsor formai jellemzői

A szóbeli tételsor 24 tételből áll, melyek közül legalább 6 tételt évről évre módosítani kell. Minden tétel egy A) és egy B) feladatot tartalmaz.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsor összeállításához a részletes követelményekben megjelölt témákat kell figyelembe venni. Mindegyik A) feladat alapja szövegmagyarázat (bibliai, liturgikus, zsinati vagy egyházi dokumentum, szentek írásai stb.). A bibliai helyet, illetőleg az elemzendő szöveget a szóbeli feleletre való felkészülés során a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint legyen mód a sikeres felkészülésre, illetve a kifejtésre a szóbeli feleletre adható időkeretben.

A tételsort a részletes vizsgakövetelmények témaköreiből kell összeállítani. A részletes követelmények mind a hat hittani disciplinát (Ószövetség, Újszövetség, Egyháztörténelem, Dogmatika, Erkölcsstan, Alapvető hittan) tartalmazza oly módon, hogy valamennyit 2-2 témakörre osztja. Így összesen 12 témakör van. Minden témakörből 2 A) és 2 B) feladatot tartalmaz a tételsor.

Az A) feladatok egy-egy témakör átfogó anyagából jelöljenek ki 2 feladatot, amelyek alapján a vizsgázó bemutathatja alapvető hittani ismereteit, rendszerezési képességét, szövegelemzési készségét és hittani tudása alkalmazásának képességét. A B) feladatok a 12 témakörhöz szorosan kapcsolódó fogalmakat, rövidebb témákat tartalmazzanak.

A szóbeli tételek címét nyilvánosságra kell hozni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény elérhető pontértéke 80 pont. A vizsgateljesítmény értékelése a következő általános értékelési kritériumok szerint történik:

A) feladat (60 pont)		B) feladat (20 pont)	
<i>TARTALMI MINŐSÉG</i>	50 pont	<i>TARTALMI MINŐSÉG</i>	20 pont
– tárgyi tudás	13 pont	– tárgyi tudás	10 pont
– szövegértelmezés	13 pont	– teológiai fogalmak pontos használata	10 pont
– teológiai fogalmak pontos használata	12 pont		
– értelmezés, aktualizálás	12 pont		
<i>ELŐADÁSMÓD</i>	10 pont		
– világos, logikus szerkesztés	5 pont		
– megfelelő szóhasználat	5 pont		

Teljesítményszintek az A) feladat esetén

Teljesítményszint	Leírás
	TARTALMI MINŐSÉG (elérhető legfeljebb 50 pont)

30–50 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a tétel témáját, összefüggéseit, fő kérdéseit. Önállóan, segítő kérdés nélkül fejt ki mondanivalóját. – A szöveg megfelelő kulcsszavait emeli ki és értelmezi. A szöveg értelmezését a téma összefüggésében el tudja helyezni. – A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja. – Megfogalmazza a téma kívánta értékelő véleményét. Ismereteit megfelelően alkalmazza, aktualizálja. – A felelet minden lényeges elemében meggyőző.
12-29 pont	<ul style="list-style-type: none"> – Tárgyi tudása megfelelő. A tétel kifejtése lényegében önálló, főbb megállapításai általában helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. – A szöveg néhány kulcsszavát emeli ki, de azokat megfelelően értelmezi. – A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól használja. – Megfogalmazza a téma kívánta értékelő véleményét, de feleletében felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció fordulhat elő.
0-11 pont	<ul style="list-style-type: none"> – Tárgyi tudása nem kielégítő, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak, kulcsszavak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár jelentős segítsége.
ELŐADÁSMÓD (elérhető legfeljebb 10 pont)	
8-10 pont	<ul style="list-style-type: none"> – Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Előadásmódja lényegre törő, kerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag.
4-7 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az előadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elő benne.
0-3 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, előadásmódja bizonytalan. Nyelvi, stilisztikai kifejezőmódja nem igényes (bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).

Teljesítményszintek a B) feladat esetén

Teljesítményszint	Leírás
TARTALMI MINŐSÉG (elérhető legfeljebb 20 pont)	
12-20 pont	<ul style="list-style-type: none"> – A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a tétel témáját, összefüggéseit, fő kérdéseit. Önállóan, segítő kérdés nélkül fejt ki mondanivalóját. – A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja.

	<ul style="list-style-type: none"> - Ismereteit megfelelően alkalmazza. - A felelet minden lényeges elemében meggyőző.
5-11 pont	<ul style="list-style-type: none"> - Tárgyi tudása megfelelő. A tétel kifejtése lényegében önálló, főbb megállapításai általában helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. - A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól használja. - Felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció fordulhat elő feleletében.
0-4 pont	<ul style="list-style-type: none"> - Tárgyi tudása nem kielégítő, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdező tanár jelentős segítsége.

A teljesítményszinteknél adott ponthatárokon belül az értékelő dönt az elért pontszámról.